

тук и желанието да се "отстрани" от времето. Проблемът за дистанцията е сред най-интересните в "Хайдушки копнения". По думите на литературния критик М. Неделчев: "Това е и живот, но и своеобразна "игра на живот". Някак отделен е Яворов от всички останали."³

"Хайдушките копнения" протичат в някакво странно времево измерение - едновременно свое и чуждо. В никакъв случай не бива да изпадаме в друга крайност - да се смята, че една ли не Яворов само "наблюдава" събитията отстрани или отгоре като демиург. Става въпрос за вътрешна дистанцираност, за интелектуална сдържаност, която в много голяма степен отделя "Хайдушки копнения" от документалната проза. Липсва сухостта, с която документалистиката регистрира фактите. Може би най-добре го е казал Т. Жечев: "В самото заглавие тези "копнения" са вече от другаде, те някак болезнено, тънко и несигурно се свързват с определението, с епитета, техният произход вече не е оттам, от хайдушкия живот, от суровата истина, а отвъд заветната черта, техният произход е от новата естетика, от страстта към опоектизиране и символизация на преживяното в тях доминира настроението на дистанцията, дистанция както от "хайдушкото" време, така и от самата реалност; това е нежно, поетично подчертаване и наблюдаване върху разликата между хайдушките митове и реалността."⁴

Тази точна и прецизна характеристика намира своето потвърждение в текста на Яворов: "И недоумение ме обзема пред пъстрата хроника на интересни приключения и скучни дреболии — сякаш ред измислици, които странно предполагат моето участие. Действителните спомени от онова време — аз ги нося в душата си незаличими; но какво общо между тях и тоя фактически материал, над който непременно трябва да поставя своето име?"* Поетът сам го е казал: участието му в събитията "се предполага", а събитията приличат на "измислици". Миналото, преживяното чрез връщане назад във времето е спомен. То не се повтаря, а се превръща в чувство. Точно затова и хронологията не се спазва, а и няма значение - нито за автора, нито за читателите. Яворов е "отчужден" от събитията и чрез дистанцията на времето, която ги е превърнала в "сън".

Проблемът за времето в "Хайдушки копнения" е в най-тясна връзка с датирането, което се среща на доста места, независимо от декларираното пренебрежение към точното фиксиране на времето.